

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 4/2018-48

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. marca 2018 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. JCLic. Tomášom Majerčákom, PhD., advokátska kancelária, Južná trieda 1567/28, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 120/2006 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 120/2006 porušené boli.

2. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Humenné p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDACTED] p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 465,87 € (slovom štyristošesťdesiatpäť eur a osemdesiatšedem centov), ktorú je Okresný súd Humenné p o v i n n ý vyplatiť na účet jej advokáta JUDr. JCLic. Tomáša Majerčáka, PhD., advokátska kancelária, Južná trieda 1567/28, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 4/2018-19 z 11. januára 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľka“) v časti, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Humenné (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 120/2006 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo s'ťažnosti predovšetkým vyplynulo:

«... Opis skutkového stavu

Sťažovateľka podala dňa 05.11.2004 na Okresný súd v Kežmarku návrh na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu. Súdny poplatok bol zaplatený dňa 30.11.2004...

Uznesením zo dňa 13.04.2006, sp. zn.: 2NcC/22/2006, ktoré došlo na Okresný súd Kežmarok dňa 17.05.2006, Krajský súd v Prešove rozhodol, že sudcovia Okresného súdu Kežmarok sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej pod sp. zn.: 2C/51/2004 a vec prikázal Okresnému súdu v Humennom.

Vec bola prijatá na Okresný súd Humenné dňa 19. 06. 2006, je vedená pod sp. zn.: 9C/120/2006 a pôvodne bola pridelená sudcovi Mgr. Petrovi Tutkovi.

... Dňa 03.10.2006 bola vec pridelená inému sudcovi Okresného súdu Humenné a to z dôvodu odchodu Mgr. Petra Tutku na Krajský súd v Košiciach.

Takmer po piatich mesiacoch (návrh bol prijatý 19.06.2006), sa dňa 06.11.2006 konalo vo veci prvé pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu, že odporca podal námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Okresného súdu Humenné, ako aj voči všetkým sudcom Krajského súdu v Prešove.

V priebehu mesiaca november 2006 sa k námietke zaujatosti vyjadrili všetci sudcovia Okresného súdu Humenné, spis bol zaslaný Krajskému súdu v Prešove dňa 05.12.2006. Sudcovia Krajského súdu Prešov sa k námietke zaujatosti vyjadrili v decembri 2006 a spis bol podaný na Najvyšší súd SR dňa 26.01.2007, sp. zn.: 8NcC/19/2006.

Následne začal medzi Krajským súdom Prešov a Okresným súdom Humenné „nezmyselný“ pingpong, ktorý spôsobil prieťahy v konaní z toho dôvodu, že až Najvyšší súd SR upozornil na nesplnenie si zákonných povinností pre vydanie takéhoto rozhodnutia, nakoľko z obsahu spisu vyplynulo, že nebol zaplatený súdny poplatok a na jeho zaplatenie ani nebol odporca súdom vyzvaný. Podľa § 5 ods. 1 písm. g) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov platnom a účinnom v čase, keď mal byť súdny poplatok zaplatený vznikla totiž poplatková povinnosť podaním námietky zaujatosti účastníkom konania podľa osobitného predpisu, ktorým je Občiansky súdny poriadok. Na margo toho je potrebné poukázať aj na to, že námietka zaujatosti zo strany odporcu bola absolútne účelová, nasmerovaná proti „všetkým“ sudcom Okresného súdu Humenné a „všetkým“ sudcom Krajského súdu Prešov a objektívne nebola ničím preukázaná, najmä s poukázaním na to, že vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania

pridelenej veci je len celkom výnimočné a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré zjavne bránia sudcovi rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo.

Po tom, čo Najvyšší súd upozornil na nesplnenie poplatkovej povinnosti, zaslal Krajský súd v Prešove odporcovi výzvu na zaplatenie súdneho poplatku dňa 06.02.2007 a vec sa nakoniec dostala opätovne na Okresný súd Humenné, keďže odporca podal žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Vec bola opäť zaslaná na rozhodnutie Najvyššiemu súdu SR dňa 11.05.2007, ktorý Uznesením zo dňa 18.05.2007, sp. zn.: 5 Nc/19/2007 rozhodol, že sudcovia Krajského súdu v Prešove nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn.: 8NcC/19/2006. Po tom, čo Uznesením zo dňa 11.06.2007 rozhodol aj Krajský súd v Prešove o tom, že sudcovia Okresného súdu Humenné taktiež nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, bola dňa 08.08.2007 zo strany sťažovateľky na Okresný súd Humenné opäť zaslaná urgencia, aby sa vo veci konalo.

Dňa 29.10.2007 bola zaslaná urgencia zo strany sťažovateľky aj predsedovi Okresného súdu Humenné, nakoľko sťažovateľka sa cítila absolútne bezradná.

K priesťahom v konaní dochádzalo aj v dôsledku nesprávneho postupu Okresného súdu Humenné, keď vyhovel žiadosti odporcu zo dňa 06.09.2007 o ustanovenie opatrovníka. Odporca v žiadosti uvádzal, že „...som úplne hluchý a neviem odčítať reč z úst inej osoby...“, Okresný súd Humenné mu Uznesením zo dňa 25.09.2007 ustanovil zástupcu z radov advokátov z dôvodu, že „nie je schopný sa zrozumiteľne vyjadrovať“, proti čomu sa odporca odvolal a Krajský súd v Prešove nakoniec toto rozhodnutie Uznesením zo dňa 25.01.2008, sp. zn.: 9Co/100/2007, zrušil. K tomu je potrebné uviesť, že Okresný súd Humenné mohol túto situáciu riešiť aj inak a to vhodnými technickými prostriedkami zabezpečiť, aby sa odporca zrakom oboznámil so skutočnosťami tvrdenými účastníkmi. Odporca nikdy neuvádzal, že sa v konaní nie je schopný k veci vyjadriť. Pojednávanie určené na deň 25.09.2007 bolo teda z dôvodu ustanovenia zástupcu z radov advokátov zrušené.

Podaním zo dňa 19.02.2008, ktoré bolo doručené Okresnému súdu Humenné dňa 21.02.2008 navrhol odporca prerušiť konanie o rozvod manželstva z dôvodu, že odporca podal na Okresný súd Kežmarok návrh o neplatnosť manželstva, pričom vec bola vedená pod sp. zn.: 8C/85/2008.

Uznesením zo dňa 13.03.2008 Okresný súd Humenné prerušil konanie do právoplatného skončenia veci o neplatnosť manželstva vedenej na Okresnom súde v Kežmarku pod sp. zn.: 8C/85/2008. Napriek tomu, že vec bola právoplatne skončená rozhodnutím Krajského súdu v Prešove zo dňa 26.11.2012, sp. zn.: 2 CoP/63/2012, ktorým Krajský súd v Prešove potvrdil Rozsudok Okresného súdu Kežmarok vo výroku o zamietnutí návrhu o neplatnosť manželstva, Okresný súd Humenné začal opätovne „konať“ až po tom, čo rozhodol Najvyšší súd SR (rozhodnutie 4Cdo/345/2013 zo dňa 27.10.2014) a to aj napriek tomu, že z § 238 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že dovolanie proti rozhodnutiu o neplatnosti manželstva nie je prípustné. Aj v Uznesení Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.10.2014, sp. zn.: 4Cdo/345/2013 sa uvádza: V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým sa rozhodlo vo veci upravenej Zákomom o rodine (vo veci neplatnosti manželstva). Napadnutý rozsudok nevykazuje znaky rozsudku, proti ktorému je dovolanie prípustné, ale práve naopak, znaky rozsudku, v prípade ktorého je prípustnosť dovolania výslovne vylúčená.

Poukazujeme aj na to, že v súčasnosti sa vo veci opätovne nekoná. Dňa 05.01.2015 bola na Okresný súd Humenné odoslaná žiadosť, aby súd konal a vytýčil termín pojednávania. Pojednávanie síce bolo vytýčené niekoľkokrát, ale zároveň ho súd vždy aj odročil. To jest, do dnešného dňa sa vo veci nekonalo a v súčasnosti ani len nie je určený nový termín pojednávania. Je zarážajúce, že napriek toľkým rokom a žiadostiam sťažovateľky o konanie sa vždy nájde dôvod, prečo pojednávanie odročiť.

Prvé pojednávanie určené na deň 05.03.2015 bolo zrušené z toho dôvodu, že si spis vyžiadal Okresný súd Kežmarok, kde sa vedie konanie pod sp. zn.: 3C/65/2009 o zrušenie BSM (pozn.: sudkyňou, ktorá bola v konaní o rozvod zaujatá).

Druhé pojednávanie určené na deň 30.04.2015 bolo zrušené z toho dôvodu, že si spis vyžiadal Okresný súd Brezno v konaní vedenom pod sp. zn.: 1T/41/2014.

Podľa nášho názoru súd mal pojednávať už 05.03.2015 a až následne po pojednávaní mal spis odoslať na Okresný súd Kežmarok a to z dôvodu, že konanie o rozvod sa vedie od novembra roku 2004 a nie je možné, aby sa pojednávanie donekonečna odročovalo. Niekedy máme dojem, že súd absolútne ignoruje, že sťažovateľka žije v stave právnej neistoty už takmer 11 rokov, bezradne sa domáha, aby vôbec bolo nariadené

pojednávanie, aby sa vo veci konalo, pričom tu hovoríme o jednoduchej právnej veci akou rozvod nesporne je.

Tretie pojednávanie určené na deň 25.06.2015 bolo odročené z dôvodu žiadosti odporcu, ktorú odporca odôvodnil tým, že nemá peniaze na zaplatenie ubytovania v Humennom a teda sa nemôže zúčastniť pojednávania, čo ale vôbec nie je zákonný dôvod na odročenie pojednávania a podľa nášho názoru súd toto pojednávanie zrušiť nemal.

... Odôvodnenie toho, v čom vidíme porušenie Ústavy SR a medzinárodnej zmluvy

Súdne konanie o rozvod manželstva sa začalo v roku 2004. Uznesením Okresného súdu Humenné zo dňa 13.03.2008 bolo konanie prerušené do právoplatného skončenia veci o neplatnosť manželstva vedenej na Okresnom súde v Kežmarku pod sp. zn. 8C/85/2008. Rozsudok Okresného súdu Kežmarok zo dňa 23.06.2011, sp. zn.: 8C/85/2008-321 nadobudol právoplatnosť v časti zamietnutia návrhu o neplatnosť manželstva v spojení s dopĺňacím rozsudkom dňa 03.12.2012. Z toho vyplýva, že konanie bolo prerušené od 13.03.2008 do 03.12.2012.

Súdy vo veci samej od roku 2004, teda od podania návrhu ešte nekonali. Od podania návrhu dňa 05.11.2004 do 19.06.2006 bola vec na Okresnom súde v Kežmarku. Súd v tomto období vo veci samej neurobil žiaden úkon. Všetky úkony boli procesnej povahy, zaoberali sa námietkou zaujatosti, o ktorej už ale sudcovia mali vedieť v novembri roku 2004 a nie až o viac ako rok neskôr.

Od 19.06.2006 je vec na Okresnom súde Humenné. Tento súd vo veci samej taktiež neurobil žiaden úkon. To čo sa vo veci dialo boli opäť len úkony procesnej povahy. Uznesením zo dňa 13.03.2008 Okresný súd Humenné prerušil konanie do právoplatného skončenia veci o neplatnosť manželstva. Konanie o neplatnosť manželstva sa skončilo právoplatne v časti zamietnutia návrhu o neplatnosť manželstva dňa 03.12.2012. Okresný súd Humenné teda od decembra 2012 do dnešného dňa (01.07.2015, zrejme 01.07.2016, pozn.) vo veci nekoná a nerozhodol.

Konanie o rozvod manželstva a úpravu práv a povinnosti k maloletému dieťaťu vedené pod sp. zn. 9C/120/2006 (predtým sp. zn. 2C/51/2004) teda trvá už takmer 11 rokov (z toho 4 a pol roka bolo konanie prerušené), napriek tomu, že ide o jednoduchú právnu vec.

... Prvé pojednávanie vo veci sa nakoniec konalo na Okresnom súde v Humennom dňa 06.11.2006, t. j. po dvoch rokoch od podania návrhu na rozvod manželstva a bolo odročené na neurčito z dôvodu námietky zaujatosti podanej odporcom voči všetkým sudcom Okresného súdu Humenné, ako aj voči všetkým sudcom Krajského súdu Prešov. Napriek tomu, že išlo o zrejme účelovú námietku, nikto odporcu nevyzval na zaplatenie súdneho poplatku podľa § 5 ods. 1 písm. g) zákona č. 71/1992 Zb., pričom na nesplnenie si tejto povinnosti upozornil až Najvyšší súd SR. Týmto nesprávnym postupom súdu vznikli len ďalšie prieťahy v konaní a nie z viny sťažovateľky.

Uznesením Okresného súdu Humenné zo dňa 13.03.2008 bolo konanie prerušené do právoplatného skončenia veci o neplatnosť manželstva vedenej na Okresnom súde v Kežmarku pod sp. zn. 8C/85/2008. Napriek tomu, že vec bola právoplatne skončená 03.12.2012, Okresný súd Humenné čakal až do rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (rozhodnutie 4Cdo/345/2013 zo dňa 27.10.2014).

Podľa ustanovenia § 238 ods. 4 OSP: Dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

Používajúc judikatúru Ústavného súdu SR je ustanovenie § 238 ods. 4 OSP odrazom ústavného princípu právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 ústavy a právnej istoty v statusových, súkromných veciach podľa čl. 19 ústavy vo vzťahu k dovolaciemu prieskumu vecí rozhodnutých podľa zákona o rodine (II. ÚS 398/08).

Uvedené potvrdzuje aj judikatúra českého ústavného súdu (II. ÚS 465/02, III. ÚS 678/04, II. ÚS 624/07, II. ÚS 1024/07)...

V rozhodnutí zo dňa 17.06.2005, sp. zn. 2 Cdo 128/2005 NS SR uvádza: Rámec daný ustanovením § 238 ods. 4 a § 239 ods. 3 OSP v rozvodových veciach, kde manželstvo bolo rozvedené, vylučuje prípustnosť dovolania z dôvodov uvedených v § 237 OSP.

Z uvedeného teda vyplýva, že v statusových veciach dominuje princíp právnej istoty a preto Okresný súd Humenné nemal čakať na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, ale po tom, čo nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie, ktorým Okresný súd v Kežmarku zamietol návrh o neplatnosť manželstva, mal Okresný súd v Humennom začať konať.

Okresný súd Humenné však od decembra 2012 až do januára 2015, kedy sme ho vyzvali, aby nariadil pojednávanie nekonal vôbec. Navyše po tom, čo už rozhodol aj Najvyšší súd SR sa do dnešného dňa nekonalo ani jedno pojednávanie vo veci, keďže bolo trikrát odročené a k dnešnému dňu (t. j. k 01.07.2015) ani len nie je žiadne pojednávanie nariadené.

Posledné pojednávanie určené na deň 25.06.2015 bolo odročené z dôvodov na strane odporcu, t. j. že nemá peniaze na ubytovanie a zároveň žiada o prerušenie konania, keďže podal návrh na obnovu konania vo veci neplatnosti manželstva ešte dňa 25.03.2013. Súd podľa nášho názoru nemal opätovne - po tretíkrát odročiť pojednávanie, ale mal konať, nakoľko nie je tu žiaden zákonný dôvod, pre ktorý by sa nemalo pojednávať. Obnova konania, ktorá smeruje proti právoplatným rozhodnutiam, je totiž bez akýchkoľvek pochybností neprípustná proti rozsudkom, ktorými sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že tu nie je (§ 229 písm. a) OSP).

Je až zarážajúce, že súd vôbec nereaguje na žiadosti sťažovateľky, aby sa vo veci konalo, ale nezmyselnej žiadosti odporcu o odročenie pojednávania vyhovie. (...)

Súd má v súlade s OSP v konaní postupovať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, o to viac, keď návrh na rozvod bol podaný ešte v roku 2004. Preto nevidíme dôvod, aby sa po toľkých rokoch nekonalo vo veci samotnej ani len jedno pojednávanie, kde by bola sťažovateľka vypočutá.

Je potrebné poukázať aj na to, že to nie je len konanie o rozvod, ale aj o úpravu práv a povinností voči maloletému dieťaťu. Maloleté dieťa, ktoré malo v roku 2004 šesť rokov dovŕši v októbri tohto roku už 17 rokov.

Vzhľadom k vyššie uvedenému máme za to, že tu dochádza k porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Stav právnej neistoty trvá, keďže ani po jedenástich rokoch nedošlo zo strany Okresného súdu Humenné k právoplatnému rozhodnutiu vo veci samej.

K prieťahom v konaní pritom nedochádza z dôvodu, že by sťažovateľka robila nejaké obštrukcie, teda prieťahy v konaní, práve naopak, sťažovateľka sa snažila a stále snaží iniciovať, aby sa vo veci konalo. Napriek tomu žije v stave právnej neistoty od roku 2004. Navyše samotná právna vec nie je až taká zložitá, že by súd vo veci samej nemohol už právoplatne rozhodnúť.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu je zakotvená aj v § 6 OSP a to tým, že prikazuje súdom v konaní postupovať v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná a ďalej v § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je zároveň povinný podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

... Odôvodnenie primeraného finančného zadosťučinenia

... Sťažovateľka sa nachádza z dôvodu prebiehajúceho súdneho konania v stave právnej neistoty už celých 11 rokov a to aj napriek tomu, že jej právna vec nie je taká zložitá, že by už o nej súd nemohol právoplatne rozhodnúť. Sťažovateľka prežíva z prebiehajúceho súdneho konania traumy, je frustrovaná a cíti sa bezmocná, často plače, pretože sa chce rozviesť už od roku 2004 a dodnes rozvedená nie je. Jej maloletý syn, o ktorého celé roky bojovala bude mať tento rok už 17 rokov. Sťažovateľka stratila akúkoľvek ilúziu o tom, že existuje spravodlivé súdne konanie, že existuje súdne konanie, ktorým je zabezpečená rýchla a účinná ochrana práv. Nemá inú možnosť, len trpieť takýto stav a čakať na rozhodnutie. Je však nešťastná a bezmocná, najmä s prihliadnutím na to, že jej rozvod sa pomaly ale isto stáva „kuriozitou“. Vo svojom okolí už o tejto veci ani nehovorí a jediné čo si praje je, aby sa táto právna vec už konečne právoplatne skončila.

To, že súdy nedokázali rozviesť jej manželstvo za 11 rokov, ju ukrátilo aj o možnosť uzatvoriť nové manželstvo a viesť riadny život. Dlhé trvanie rozvodového konania okrem veľkej psychickej traumy má následky aj v majetkovej oblasti, sťažovateľka spláca dlhy spôsobené ešte manželom.

Syn, ktorý v roku 2004 bol maloletým v októbri 2016 nadobudol plnoletosť. Takýto stav neistoty trval 7 rokov. Zničené detstvo syna a 17 rokov života sťažovateľky...

Súd do podania sťažnosti nenariadil pojednávanie ani vo veci nerozhodol.

... Trovy konania

Trovy právneho zastúpenia sú vyčíslené v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a písm. c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb...

Na základe vyššie uvedených skutočností navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky... po meritórnom preskúmaní veci vydal nasledujúci:

Nález

... Základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 120/2006 porušené boli.

Okresnému súdu Humenné prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 120/2006 konal bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľke priznáva finančné zadostučinenie... ktoré jej je Okresný súd v Humennom povinný vyplatiť v sume 17 000 € (slovom sedemtisíc eur) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia...»

Sťažovateľka sa domáha aj úhrady trov právneho zastúpenia „na účet právneho zástupcu JUDr. JCLic. Tomáša Majerčáka, PhD., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr 4004/18 zo 7. februára 2018 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 26. februára 2018.

3.1 Predsedníčka okresného súdu popísala chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„... K prijatej sťažnosti sa Okresný súd Humenné vyjadruje nasledovne.

Pod sp. zn. 9C/120/2006 sa na Okresnom súde Humenné viedlo konanie navrhovateľky [REDAKOVANÉ]... bytom [REDAKOVANÉ], proti manželovi [REDAKOVANÉ]... bytom [REDAKOVANÉ], o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu.

Keďže predmetom konania bol rozvod manželstva a úprava práv a povinností k maloletému dieťaťu, nešlo o právne ani skutkovo zložitý spor.

V konaní boli vykonané nasledovné procesné úkony:

- 5.11.2004 - návrh podaný na OS Kežmarok, konanie vedené pod sp. zn. 2C/51/2004
- 26.11.2004 - navrhovateľke doručená výzva na zaplatenie súdneho poplatku
- 30.11.2004 - navrhovateľka zaplatila súdny poplatok
- 10.11.2005 - doručené podanie manžela navrhovateľky
- 6.12.2005 - žiadosť manžela navrhovateľky o ustanovenie opatrovníka podľa § 29 ods. 1 O.s.p., lebo trpí hluchotou
- 27.2.2006 - 6.3.2006 - sudcovia OS Kežmarok sa vyjadrovali, že sa cítia byť zaujatými pre pomer k manželovi navrhovateľky
- 3.4.2006 - spis predložený KS v Prešove na rozhodnutie o zaujatosti sudcov OS Kežmarok
- 13.4.2006 - KS v Prešove rozhodol, že sudcovia OS Kežmarok sú vylúčení a prikázal vec OS Humenné,
- 19.6.2006 - spis doručený OS Humenné, konanie vedené pod sp. zn. 9C/120/2006
- 23.6.2006 - manželovi navrhovateľky bolo zasielané uznesenie, ktorým ho súd vyzval, aby sa vyjadril k návrhu
- 26.6.2006 - doručená plná moc JUDr. [REDAKOVANÉ] na zastupovanie navrhovateľky

- 29.6.2006 - vrátila sa zásielka adresovaná manželovi navrhovateľky, lebo sa už nenachádzal v Ústave na výkon väzby v [REDACTED]
- 19.9.2006 - doručené vyjadrenie manžela navrhovateľky, že súhlasí s rozvodom, pojednávania sa nehodlá zúčastniť a nepodá voči rozsudku odvolanie
- 13.10.2006 - určený termín pojednávania na 6.11.2006
- 3.11.2006 - doručená námietka zaujatosti všetkých sudcov OS Humenné a všetkých sudcov v obvode KS v Prešove
- 6.11.2006 - pojednávanie odročené na neurčito kvôli vznesenej námietke zaujatosti
- 7.11.2006 - vydané uznesenie o ustanovení kolízneho opatrovníka
- 7.11.2006 - 27.11.2006 - vyjadrenia sudcov OS Humenné k vznesenej námietke zaujatosti
- 11.12.2006 - spis predložený KS v Prešove na rozhodnutie o námietke zaujatosti
- 26.1.2007 - spis predložený Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie o námietke zaujatosti sudcov KS v Prešove
- 29.1.2007 - list Najvyššieho súdu SR o vrátení veci KS v Prešove bez rozhodnutia, lebo manžel navrhovateľky nebol vyzvaný na zaplatenie SP za vznesenú námietku zaujatosti
- 6.2.2007 - KS v Prešove vyzval manžela navrhovateľky na zaplatenie SP za námietku zaujatosti
- 26.2.2007 - KS v Prešove doručená žiadosť manžela navrhovateľky o priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov
- 13.3.2007 - KS v Prešove vrátil spis OS Humenné, aby rozhodol o žiadosti na priznanie oslobodenia od platenia súdneho poplatku u manžela navrhovateľky
- 16.3.2007 - OS Humenné priznal manželovi navrhovateľky oslobodenie od platenia súdnych poplatkov
- 23.3.2007 - uznesenie o priznaní SP doručené manželovi navrhovateľky
- 7.5.2007 - spis vrátený KS v Prešove na rozhodnutie o námietke zaujatosti
- 17.5.2007 - spis predložený znova Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie o vylúčení sudcov KS v Prešove
- 18.5.2007 - Najvyšší súd SR rozhodol o nevyklúčení sudcov KS v Prešove
- 24.5.2007 - spis vrátený KS v Prešove
- 11.6.2007 - KS v Prešove rozhodol o nevyklúčení sudcov OS Humenné

- 25.6.2007 - spis vrátený OS Humenné
- 20.8.2007 - určený termín pojednávania na 25.9.2007
- 10.9.2007 - manžel navrhovateľky požiadal o ustanovenie opatrovníka, lebo je hluchý a nevie odčítať z pier
- 12.9.2007 - zrušený termín pojednávania určený na 25.9.2007 z dôvodu žiadosti o ustanovenie opatrovníka
- 25.9.2007 - súd ustanovil manželovi navrhovateľky zástupkyňu z radov advokátov JUDr. [REDACTED]
- 7.11.2007 - manžel navrhovateľky podal odvolanie proti uzneseniu o ustanovení zástupcu z radov advokátov
- 21.11.2007 - odvolanie doručené na vyjadrenie právneho zástupcovi navrhovateľky
- 11.12.2007 - doručené vyjadrenie navrhovateľky k odvolaniu manžela navrhovateľky
- 17.12.2007 - spis doručený KS v Prešove na rozhodnutie o odvolaní manžela navrhovateľky
- 25.1.2008 - KS v Prešove zrušil uznesenie o ustanovení zástupcu z radov advokátov, lebo odporca žiadosť zobral späť
- 5.2.2008 - spis vrátený OS Humenné
- 7.2.2008 - žiadané obvyklé správy vo veci rozvodu (ÚPVSaR, OO PZ, Obec)
- 19.2.2008 - určený termín pojednávania na deň 13.3.2008
- 21.2.2008 - doručené podanie manžela navrhovateľky - vyjadrenie k listinným dôkazom a návrh na prerušenie konania, lebo manžel navrhovateľky podal návrh o neplatnosť manželstva
- 21.2.2008 - žiadaný OS Kežmarok o správu, či sa vedie konanie o neplatnosť manželstva účastníkov
- 27.2.2008 - manžel navrhovateľky požiadal o zrušenie termínu pojednávania, lebo podal návrh na prerušenie konania
- 10.3.2008 - doručená správa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Kežmarok o vykonanom pohovore s manželmi
- 11.3.2008 - doručené vyjadrenie navrhovateľky k návrhu na prerušenie konania

- 12.3.2008 - doručená správa OS Kežmarok, že sa pod sp. zn. 8C/85/2008 vedie konanie o neplatnosť manželstva

- 13.3.2008 - účastníci sa nedostavili, pojednávanie odročené, konanie prerušené do právoplatného skončenia konania vo veci OS Kežmarok sp. zn. 8C/85/2008

- 18.4.2008 - nadobudlo právoplatnosť uznesenie o prerušení konania, lebo na OS Kežmarok sa viedlo konanie o neplatnosť manželstva účastníkov

- 1.7.2008, 18.8.2008, 26.11.2008, 13.5.2009, 6.8.2009, 3.6.2010, 15.7.2010, 24.8.2010, 15.11.2010, 28.2.2011, 24.8.2011, 9.12.2011, 3.1.2012, 3.2.2012, 16.5.2012, 2.10.2012, 29.1.2013, 18.10.2013, 14.2.2014, 17.2.2014, 19.5.2014, 11.9.2014, 10.12.2014

- OS Humenné žiadal OS Kežmarok o správu o stave konania vo veci 8C/85/2008, vo veci sa viedlo odvolacie aj dovolacie konanie,

- 8.1.2015 - právny zástupca navrhovateľky súdu oznámil, že dovolacie konanie vo veci neplatnosti manželstva je skončené, Najvyšší súd SR rozhodol 27.10.2014, spis bol OS Kežmarok vrátený 15.12.2014, uznesenie NS SR právoplatné 13.1.2015

- 9.1.2015 - súd určil termín pojednávania na deň 5.3.2015

- 25.2.2015 - doručená žiadosť OS Kežmarok o zapožičanie spisu OS Humenné sp. zn. 9C/120/2006

- 26.2.2015 - zrušený termín pojednávania určený na deň 5.3.2015

- 3.3.2015 - spis doručený OS Kežmarok

- 6.3.2015 - spis vrátený OS Humenné

- 10.3.2015 - určený termín pojednávania na deň 30.4.2015

- 17.4.2015 - doručená žiadosť OS Brezno o zapožičanie spisu

- 22.4.2015 - zrušený termín pojednávania určený na 30.4.2015

- 27.4.2015 - spis doručený OS Brezno

- 26.5.2015 - spis vrátený OS Humenné

- 26.5.2015 - určený termín pojednávania na deň 25.6.2015

- 10.6.2015 - doručený návrh manžela navrhovateľky na prerušenie konania a žiadosť o odročenie pojednávania, manžel navrhovateľky podal na OS Kežmarok návrh na obnovu konania o neplatnosť manželstva

- 11.6.2015 - sudca zrušil termín pojednávania určený na deň 25.6.2015 a právnenému zástupcovi navrhovateľky doručil návrh na prerušenie konania

- 1.7.2015 - bol požiadaný OS Kežmarok o správu, či vo veci 8C/85/2008 bola povolená obnova konania, resp. v akom štádiu sa nachádza

- 3.7.2015 - OS Kežmarok oznámil, že 4.4.2013 bol podaný návrh na obnovu konania a vedie sa pod sp. zn. 2C/79/2013

- 28.9.2015, 21.10.2015, 10.11.2015, 8.2.2016, 20.4.2016, 25.6.2016 OS Humenné žiadal OS Kežmarok o správu o stave konania vo veci 2C/79/2013 - obnova konania o neplatnosť manželstva

- 12.6.2017 - určený termín pojednávania na deň 6.7.2017

- 21.6.2017 - doručené podanie manžela navrhovateľky - žiadosť o zrušenie pojednávania z dôvodu, že konanie o obnovu nie je ukončené

- 4.7.2017 - oznámenie súdu o tom, že neexistuje prekážka v konaní, doručené manželovi navrhovateľky

- 4.7.2017 - doručené podanie manžela navrhovateľky - návrh na prerušenie konania

- 6.7.2017 - pojednávanie - nezúčastnila sa navrhovateľka ani manžel navrhovateľky, prítomný právny zástupca navrhovateľky, vo veci vyhlásený rozsudok, manželstvo účastníkov rozvedené, návrh manžela navrhovateľky na prerušenie konania zamietnutý

- 4.8.2017 - rozsudok doručený právnenému zástupcovi navrhovateľky

- 22.8.2017 - rozsudok doručený manželovi navrhovateľky

- 7.9.2017 - doručené odvolanie manžela navrhovateľky proti rozsudku

- 4.10.2017 - odvolanie manžela navrhovateľky doručené na vyjadrenie právnenému zástupcovi navrhovateľky

- 14.11.2017 - spis predložený KS v Prešove na rozhodnutie o odvolaní manžela navrhovateľky

- 7.12.2017 - KS v Prešove potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie

- 3.1.2018 - rozsudok KS v Prešove doručený právnenému zástupcovi navrhovateľky

- 11.1.2018 - rozsudok KS v Prešove doručený manželovi navrhovateľky

- 11.1.2018 - rozsudok o rozvode manželstva nadobudol právoplatnosť, konanie je právoplatne skončené.

Konanie vo veci Okresného súdu Humenné sp. zn. 9C/120/2006 bolo prerušené podľa § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p., do právoplatného skončenia konania o návrhu manžela navrhovateľky na určenie neplatnosti manželstva, vedenej na Okresnom súde Kežmarok pod

sp. zn. 8C/85/2008. Uznesenie o prerušení konania nadobudlo právoplatnosť dňa 18.4.2008. Konanie bolo prerušené až do 8.1.2015, kedy právny zástupca navrhovateľky oznámil, že je ukončené dovolacie konanie vo veci OS Kežmarok sp. zn. 8C/85/2008.

Navrhovateľka podľa názoru súdu nespôsobilá prieťahy v danom konaní.

Okresný súd Humenné má za to, že svojim konaním nespôsobil prieťahy v konaní. Dané konanie začalo na OS Kežmarok a spis bol Okresnému súdu Humenné doručený na ďalšie konanie dňa 19.6.2006, po rozhodnutí KS v Prešove o prikázaní veci Okresnému súdu Humenné. Po prikázaní veci Okresnému súdu Humenné začal bezprostredne konať, doručil manželovi navrhovateľky uznesenie, ktorým ho vyzval, aby sa vyjadril k návrhu a po doručení tohto vyjadrenia určil už 13.10.2006 termín pojednávania na 6.11.2006. Toto pojednávanie sa nemohlo uskutočniť, lebo manžel navrhovateľky namietal zaujatosť všetkých sudcov Okresného súdu Humenné, aj všetkých sudcov KS v Prešove. Okresný súd Humenné nemohol vo veci konať od 3.11.2006 do 25.6.2007 z dôvodu rozhodovania o vylúčení sudcov tak okresného, aj krajského súdu. Okresný súd Humenné nemal v tomto období spis k dispozícii, mimo toho, keď mu bol vrátený na rozhodnutie o priznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov u manžela navrhovateľky. Bezprostredne po vyriešení otázky vylúčenia sudcov Okresného súdu Humenné už 20.8.2007 určil termín pojednávania na 25.9.2007. Toto pojednávanie sa nemohlo uskutočniť, lebo manžel navrhovateľky požiadal o ustanovenie opatrovníka z dôvodu, že je hluchý a nevie odčítať z pier. Na jeho žiadosť mu bol ustanovený zástupca z radov advokátov, ale aj voči tomuto uzneseniu podal manžel navrhovateľky odvolanie a spis musel byť predložený dňa 17.12.2007 predložený KS v Prešove, na rozhodnutie o tomto odvolaní a bol Okresnému súdu Humenné vrátený dňa 5.2.2008. Boli vyžiadané obvyklé správy potrebné pre rozhodnutie o návrhu na rozvod manželstva a bol určený termín pojednávania na deň 13.3.2008. Ani toto pojednávanie sa nemohlo uskutočniť, lebo manžel navrhovateľky podal na OS Kežmarok návrh na určenie neplatnosti manželstva, z ktorého dôvodu musel Okresný súd Humenné prerušiť konanie o rozvod manželstva. Konanie bolo prerušené od 18.4.2008 do 8.1.2015, kedy bolo tunajšiemu súdu oznámené, že konanie o neplatnosť manželstva je právoplatne skončené, vrátane dovolacieho konania. Súd bezprostredne už 9.1.2015 určil termín pojednávania na 5.3.2015, ale manžel navrhovateľky znova požiadal o prerušenie konania, lebo podal návrh na OS Kežmarok o obnovu konania o určenie neplatnosti

manželstva. Okresný súd Humenné osobitným uznesením neprerušil dané konanie do skončenia konania na OS Kežmarok o návrhu na povolenie obnovy, ale sústavne žiadal správy o tom, či dané konanie je ukončené. Dňa 12.6.2017 bol určený termín pojednávania na deň 6.7.2017, kedy súd vo veci rozhodol rozsudkom, ktorý po potvrdení krajským súdom nadobudol právoplatnosť dňa 11.1.2018. Vec je právoplatne skončená.

Hoci Okresný súd Humenné nariadil vo veci sedem pojednávanií a to v dňoch 6.11.2006, 25.9.2007, 13.3.2008, 5.3.2015, 30.4.2015, 25.6.2015 a 6.7.2017, až na poslednom pojednávanií bolo možné vo veci rozhodnúť, lebo skoršie pojednávania boli odročené alebo ich termíny boli zrušené pre procesné návrhy manžela navrhovateľky.

Inými okolnosťami, ktoré mali vplyv na dĺžku konania boli procesné návrhy manžela navrhovateľky, ktorý podal námietku zaujatosti všetkých sudcov Okresného súdu Humenné a KS v Prešove, podal odvolanie proti uzneseniu o ustanovení zástupcu z radov advokátov, hoci žiadal o jeho ustanovenie a tento návrh zobral späť. Podal návrh na prerušenie konania z dôvodu, že na OS Kežmarok viedol konanie o neplatnosť manželstva a o obnove tohto konania.

Dĺžka konania o rozvod manželstva bola jednoznačne ovplyvnená konaním o určenie neplatnosti manželstva vedenom na OS Kežmarok, pre ktoré muselo byť dané konanie prerušené.

Okresný súd Humenné súhlasí s tým, aby Ústavný súd SR v súlade s § 30 ods. 2 Zák. č. 38/1993 Z. z. upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

3.2 Právny zástupca sťažovateľky v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu zaujal toto stanovisko:

«... Z uvedeného prehľadu procesných úkonov na Okresnom súde Humenné (uvedených vo vyjadrení zo dňa 7.2.2018) vyplýva, že:

- vzhľadom na predmet konania nejde skutkovo a právne zložitú vec,
- vzhľadom na procesné úkony súdu v konaní a obštrukcie otca pri podávaní rôznych a početných procesných návrhov s cieľom predĺžiť konanie, moja sťažovateľka svojim správaním nespôsobilá a ani objektívne nemohla spôsobiť prieťahy v konaní. Podobne aj Okresný súd Humenné vo svojom vyjadrení zo dňa 7.2.2018 tvrdí, že: „navrhovateľka nespôsobilá prieťahy v danom konaní.“

... Okresný súd Humenné tvrdí, že: „svojím konaním nespôsobil prietáhy v konaní... dané konanie začalo na OS Kežmarok a spis bol OS Humenné doručený na ďalšie konanie dňa 19.6.2006.“

Uvedené tvrdenie neobstoí, nakoľko je potrebné namietané konanie posudzovať ako celok, vrátane obdobia, v ktorom bol vo veci príslušný konať OS Kežmarok, teda od 5.11.2004, pod sp. zn. 2C/51/2004. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že: „súčasťou prenesenia výkonu súdnictva je aj prenesenie zodpovednosti za prietáhy v konaní z odovzdávajúceho súdu na súd nadobúdajúci.“ (IV. ÚS 218/08, III. ÚS 38/2010, III. ÚS 76/2010)

... Okresný súd Humenné ďalej tvrdí, že: „dĺžka konania o rozvod manželstva bola jednoznačne ovplyvnená konaním o určenie neplatnosti manželstva vedenom na OS Kežmarok, pre ktoré muselo byť konanie prerušené.“

Máme za to, že OS Humenné mohol vo veci rozhodnúť skôr, pretože vec bola právoplatne skončená rozhodnutím Krajského súdu v Prešove zo dňa 26.11.2012, sp. zn. 2CoP/63/2012, ktorým Krajský súd potvrdil Rozsudok Okresného súdu Kežmarok vo výroku o zamietnutí návrhu o neplatnosť manželstva. Aj samotné konanie o neplatnosť manželstva trvalo veľmi dlho 5 rokov, čo je taktiež neprimerané.

Okresný súd Humenné začal opätovne konať až po výzve právneho zástupcu sťažovateľky.

Okresný súd v Humennom nemal čakať, ako rozhodne Najvyšší súd SR o dovolaní (rozhodnutie 4Cdo/345/2013 zo dňa 27.10.2014), lebo z § 238 ods. 4 OSP vyplývalo, že dovolanie proti rozhodnutiu o neplatnosť manželstva nie je prípustné, a platí iura novit curia. K neprípustnosti dovolania sa vyjadril aj Najvyšší súd v uznesení zo dňa 27.10.2014, sp. zn. 4Cdo/345/2013: „v danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým sa rozhodlo vo veci upravenej Zákonom o rodine (vo veci neplatnosti manželstva). Napadnutý rozsudok nevykazuje znaky rozsudku, proti ktorému je dovolanie prípustné, ale práve naopak, znaky rozsudku, v prípade ktorého je prípustnosť dovolania výslovne vylúčená.“

Súd sa ešte informoval v akom štádiu je návrh na obnovu konania.

... Vzhľadom na predmet konania doterajšia dĺžka napadnutého konania presahujúca trinásť rokov z objektívneho hľadiska zjavne nezodpovedá požiadavke prerokovania veci

bez zbytočných prietáhov, resp. prejednávania záležitosti v primeranej lehote. Táto skutočnosť sama o sebe postačuje na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľov. Pokiaľ ide o postup súdu v napadnutom konaní, ústavný súd si uvedomuje, že doterajšia dĺžka napadnutého konania bola značne ovplyvnená obštrukčným správaním bývalého manžela a otca sťažovateľov, na druhej strane je potrebné dodať, že reakcia okresného súdu na obštrukčné návrhy otca maloletého nebola dostatočne razantná, okresný súd nevyužil procesné možnosti dané vtedy ešte Občianskym súdnym poriadkom, resp. neskôr Civilným sporovým poriadkom.“ (nález Ústavného súdu SR pod sp. zn. III. ÚS 530/2017).

Máme za to, že OS Humenné nepostupoval v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, aby predchádzal zbytočným prietahom, konal hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Je potrebné ešte raz zdôrazniť, že predmetom konania bol rozvod, teda otázka statusu, nerozviest' niekoho od roku 2004 do roku 2017 je veľmi vážny zásah do subjektívnych a majetkových práv, to sa nedá ani vyčíslit', je to veľká psychická trauma, ktorá poznačila sťažovateľku aj po zdravotnej stránke. Je to zničená žena. Po materiálnej stránke musela ísť do osobného bankrotu.

Z uvedených dôvodov žiadame, aby Ústavný súd sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy SR vyhovel v plnom rozsahu a priznal sťažovateľke primerané zadosťučinenie.

... Sťažovateľka súhlasí s rozhodnutím vo veci bez nariadenia ústneho pojednávania.»

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

5. Pokiaľ ide o chronológiu úkonov okresného súdu v napadnutom konaní, ktorá je uvedená v bode I/3.1 tohto nálezu, možno konštatovať, že tieto skutkové okolnosti sa spornými nestali, keďže ani sťažovateľka vo svojej replike nemala námietky proti takto

opísanému skutkovému stavu. Rovnaké relevantné skutočnosti zistil aj ústavný súd z obsahu súvisiaceho spisu, preto pri posudzovaní napadnutého konania z týchto vychádzal, avšak opomenul duplicitné opísanie týchto úkonov.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

7. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu vedenom pod sp. zn. 9 C 120/2006 dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

9. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

10. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

11. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého občianskoprávneho konania bol rozvod manželstva a úprava práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, t. j. vec, ktorej povaha si vyžadovala osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd mal povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (m. m. I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00).

12.1 Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, pozornosti ústavného súdu neušlo, že po faktickej stránke vykazovala vec určitú mieru zložitosti. Určitá faktická zložitosť danej veci spočívala v tom, že existovala úzka väzba s paralelne prebiehajúcim konaním sp. zn.

8 C 85/2008, v ktorom sa riešila otázka „*neplatnosti manželstva*“, a bez právoplatného ukončenia uvedenej súvisiacej veci nebolo možné v napadnutom konaní pokračovať (Bečvář a Bečvářová v. Česká republika, rozsudok č. 58358/00 zo 14. 12. 2004). Po právnej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

12.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúvanom konaní ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom.

12.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým konštatuje, že trvanie napadnutého konania o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na súde prvého stupňa takmer 11 rokov bez meritórneho rozhodnutia je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané, a to aj napriek tomu, že napadnuté konanie bolo od 13. marca 2008 do 3. decembra 2012, teda takmer 5 rokov právoplatne prerušené.

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti (napr. III. ÚS 42/02, I. ÚS 162/03, II. ÚS 704/2015) konštatuje, že prerušenie konania možno považovať za prekážku konania. Ak nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania, nemožno v prerušenom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov, a tým aj k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti na strane okresného súdu teda minimálne takmer 5 rokov existovala tolerovateľná prekážka jeho postupu, ktorá spočívala v prerušenom konaní.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Nemožno mať pochybnosti o tom, že okresný súd bol v danej veci neefektívne činný, keď rozhodovanie o námietkach predpojatosti trvalo pol roka, keď nesprávne rozhodoval o ustanovení opatrovníka odporcovi najmenej ďalšieho pol roka a najmä keď po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Kežmarok č. k. 8 C 85/2008-321 (3. decembra 2012) ešte dva roky čakal na výsledok uvedeného dovolacieho konania, hoci okresnému súdu muselo byť známe, že proti tzv. statusovým veciam dovolanie prípustné nie je. Uvedená neefektívna činnosť okresného súdu charakteristická pre minimálne dve tretiny napadnutého konania (odhliadnuc od prerušenia konania) nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas minimálne 4,5 roka súd nevykonával vo veci efektívne úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, resp. k neefektívnej činnosti, a teda k zbytočným priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku značnej zložitosti veci ani správania účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu. Ústava pritom v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných priet'ahov.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

13. Vzhľadom na to, že okresný súd vo veci rozsudkom č. k. 9 C 120/2006-319 zo 6. júla 2017 rozhodol, v okolnostiach danej veci už ústavný súd nerozhodol podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto o návrhu sťažovateľky, aby prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov nevyhovelo, teda rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu.

14. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 17 000 € najmä s odôvodnením, že *„prežíva z prebiehajúceho súdneho konania traumy, je frustrovaná a cíti sa bezmocná, často plače, pretože sa chce rozviesť už od roku 2004 a dodnes rozvedená nie je.“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky a vzhľadom aj na doterajšiu neobvyklú dĺžku napadnutého konania, povahu veci (rozvod manželstva a úprava práv rodičov k maloletému dieťaťu) a to, že vec je právoplatne skončená, považuje za primerané vo výške 5 000 €.

Ústavný súd pritom prihliadol aj na to, že vec sa začala už 5. novembra 2004 na Okresnom súde Kežmarok, ktorý však nezodpovedá so všetkými ústavnoprávnymi dôsledkami za zbytočné prietahy v konaní, pretože proti tomuto súdu bola sťažnosť podaná oneskorene (pozri uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 4/2018-19 z 11. januára 2018) a nedošlo ani k preneseniu výkonu súdnictva podľa § 18b ods. 1 zákona č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, ako sa mylne domnieva právny zástupca sťažovateľky.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

15. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti z 25. októbra 2016 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 26. februára 2018). Za dva úkony vykonané v roku 2016 patrí odmena v sume dvakrát po 143 € a režijný paušál v sume dvakrát po 8,58 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2018 patrí odmena v sume 153,50 € a režijný paušál v sume 9,21 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkove sumu 465,87 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

16. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2018